

11. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

УДК 65.014.1

Єфанов В. А.

к.е.н, доцент,

доцент кафедри економіки та підприємництва імені професора

І.М.Брюховецького,

Сумський національний аграрний університет

АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРІЙ СФЕРІ

Війна України з РФ на даний момент є головним фактором критичного становища соціально-економічної діяльності підприємництва аграрного сектора економіки. В період довоєнного стану існував ряд значних проблем, але на даний момент вони мають ще більш глибокий, кризовий характер. Соціально-економічний розвиток є необхідним елементом функціонування аграрної сфери,

Україна в рамках глобального інтеграційного розвитку прийняла концепцію сталого розвитку аграрного сектору та забезпечення умов досягнення прогресу необхідно створювати рівні умови для його рівноважних складових: економічної, екологічної та соціальної, важливим є врахування державних концептів в розрізі всіх окреслених напрямів. На даний момент чинність мають ряд нормативних актів, розроблених в довоєнний період («Концепція сталого (збалансованого) розвитку агроєкосистем в Україні на період до 2025 року»; Стратегія сталого розвитку України до 2030 року та ін.) але з початком повномасштабних воєнних дій на території країни їх реалізація практично призупинена [2, 3].

Завдання успішної реалізації соціально-економічного розвитку підприємництва в аграрній сфері України починаються з вироблення і законодавчого затвердження чіткого, повного і всеохоплюючого визначення категорії сільських територій, як територіально визначеного комплексу агроландшафтного, природно-географічного, організаційно-економічного та

суспільно-етнічного об'єкту, що має свою специфіку прояву та документально затверджений в окремих межах.

Відповідно до концепції соціально-економічного розвитку підприємництва в аграрній сфері, стратегічне державне управління є новою для України моделлю врядування та формування державної політики. Цілі сталого розвитку в стратегіях розвитку територіальних громад включають в себе наступні особливості: гнучке поєднання формальних стратегічних документів з динамічним стратегічним процесом; формування стратегій і планів структурами, відповідальними за їх здійснення; горизонтальна інтеграція виконавців та суб'єктів цільового впливу на рівні міжвідомчих інституцій, реалізація положень стратегії сталого розвитку на різних територіальних рівнях; забезпечення інтеграції різних політик через шляхом міжгалузеві стратегії; контроль, коригування та забезпечення впровадження стратегії, як інтегральної частини процесу розвитку країни; участь багатьох зацікавлених суб'єктів; постійний моніторинг якості виконання та оцінка результативності стратегії [4].

За сучасних умов саме стратегічне управління виступає важливим регулятивним та стимулюючим інструментом, котрий може бути використаний для якісного розвитку сільських територій в умовах швидких змін у зовнішньому середовищі [1].

Формування державної політики соціально-економічного розвитку підприємництва в аграрній сфері є важливим завданням для забезпечення якості життя сільського населення та сталого економічного розвитку сільських регіонів. Методичні основи для цього процесу мають бути чітко визначені і орієнтовані на досягнення конкретних цілей. Важливим фактором соціально-економічного розвитку підприємництва в аграрній сфері є не лише державна підтримка, а й наявність місцевих ініціатив та розвинена ефективна система їх інституційної та фінансової підтримки. Підтримка та умови розвитку сільських територій мають бути багатоскладовими та враховувати природні, культурні, демографічні, екологічні та соціальні умови кожної конкретної місцевості.

Повномасштабна війна, що точиться на території України з лютого 2022 року, внесла суттєві корективи в формування стратегії регіонального розвитку, так як реалізація її довоєнних положень стає неможливою.

Всебічний прогрес підприємницької діяльності в аграрному секторі визначається переходом господарюючого суб'єкта до нового якісного рівня, що характеризується змінами в економічному становищі та соціальній інфраструктурі. Соціальний розвиток сільськогосподарського підприємства передбачає покращення соціального середовища. Завдяки соціальним ініціативам підприємства, спрямованим на поліпшення умов праці та відпочинку, забезпечення працівників житлом, організацію освітнього та виховного процесу для їхніх дітей, працівники стають більш зацікавленими у результатах своєї роботи. Саме всебічний соціально-економічний розвиток підприємств може забезпечити ефективне управління та підвищення їх конкурентоспроможності.

Список літератури

1. Tiṭaa V., Bold N. Developing a model for mapping an enterprise or an economic environment. *Procedia Manufacturing*. 2018. vol. 22. pp. 872-877. available at: <https://doi.org/10.1016/j.promfg.2018.03.123>.

2. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 179. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>. (дата звернення: 05.05.2024).

3. Методичні рекомендації для врахування Цілей сталого розвитку в стратегіях розвитку територіальних громад URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/UNDP_MetRecommendation_v03.pdf. (дата звернення: 05.05.2024).

4. Indicators of Sustainable Development: Guidelines and Methodologies. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/guidelines.pdf>. (дата звернення: 05.05.2024).